

**Vyšší odborná škola zdravotnická, Střední zdravotnická škola
a Obchodní akademie, Trutnov**



DOMOV MLÁDEŽE

Vyšší odborná škola zdravotnická, Střední zdravotnická škola a Obchodní akademie, Trutnov

Školní vzdělávací program

Domov mládeže

Pro mimoškolní vzdělávání a výchovu žáků a studentů středních odborných škol, středních odborných učilišť a vyšších odborných škol.



VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA ZDRAVOTNICKÁ
A STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA
TRUTNOV



Č. j. VOŠZTU/2668/2025

Schvaluji platnost a účinnost tohoto ŠVP:

.....

Obsah školního vzdělávacího programu

1. ÚVODNÍ IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	4
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ.....	5
2.1 PŮSOBNOST, ORGANIZACE A ZÁKLADNÍ PODMÍNKY	5
2.2 PROSTOROVÉ A MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ PODMÍNKY	6
2.2.1 <i>Prostorové a materiálně technické podmínky pro ubytování žáků.....</i>	<i>6</i>
2.2.2 <i>Prostorové a materiálně technické podmínky pro vzdělávání, výchovu a volný čas žáků</i>	<i>7</i>
2.2.3 <i>Hygienické podmínky a bezpečnost a ochrana zdraví žáků</i>	<i>7</i>
2.2.4 <i>Prostorové, materiálně technické a hygienické podmínky pro práci zaměstnanců</i>	<i>8</i>
2.3 CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ A VYCHOVATELŮ	8
2.4 SPOLUPRÁCE S RODIČI ŽÁKŮ, ŠKOLOU A JINÝMI SUBJEKTY	9
3. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	9
3.1 ZAMĚŘENÍ A PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V DM	10
3.2 PRIORITY VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY – PROFILACE DM	10
3.3 ZÁKLADNÍ FUNKCE DM	11
3.4 PŘEDPOKLADY A PROSTŘEDKY PRO REALIZACI PRIORITY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍCH CÍLŮ.....	11
3.5 KLÍČOVÉ KOMPETENCE A STRATEGIE VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY	13
4. VÝCHOVNÝ PROGRAM DM.....	20
4.1 CHARAKTERISTIKA A ÚČEL VÝCHOVNÉHO PROGRAMU.....	20
4.2 OBSAH VÝCHOVNÉHO PROGRAMU – DOPORUČENÉ METODY, FORMY A PROSTŘEDKY REALIZACE	23

5.	PERSONÁLNÍ OBLAST	23
6.	HODNOCENÍ ŽÁKŮ.....	24
7.	AUTOEVALUACE DM	26

Úvodní identifikační údaje

Název školy	Vyšší odborná škola zdravotnická, Střední zdravotnická škola a Obchodní akademie, Trutnov
Adresa školy	Procházkova 303, 541 01 Trutnov
Zřizovatel	Královéhradecký kraj
Adresa zřizovatele	Krajský úřad Královéhradeckého kraje, Pivovarské nám. 1245, 50003 Hradec Králové
Název ŠVP	Domov mládeže
Jméno ředitele	RNDr. Bc. Roman Hásek, PhD.
Koordinátor ŠVP	Mgr. Lenka Bubeníková
Školské poradenské středisko tvoří:	výchovný poradce, školní metodik prevence rizikového chování a psycholog.
Zastoupení těmito:	Mgr. Stanislava Zástavová, Mgr. Lenka Talábová, Mgr. Milena Vymlátilová, Mgr. Karolína Smetanová, Mgr. Marcela Frýbová
kontaktní osoba pro spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou:	Mgr. Zástavová Stanislava, Mgr. Lenka Talábová – výchovní poradci
Vedoucí vychovatel	Pavel Fiedler
Datum platnosti ŠVP	od 1. září 2025
Datum účinnosti	1. září 2025

Schválení ŠVP:

ŠVP byl projednán škol. radou dne 22. 10. 2025

ŠVP byl projednán a schválen pedagogickou radou dne 25. 8. 2025

Kontakty na školu

tel.:	499 840 092
fax:	499 811 302
mobil:	601 365 503
e-mail:	zdravstu@szstrutnov.cz
webové stránky školy	http://www.szstrutnov.cz

1. Charakteristika školského zařízení

Domov mládeže aktivně vytváří žákům, zaměstnancům i ostatním osobám oprávněným k pohybu v prostorách domova mládeže reálné fyzické a psychické bezpečí, a to nejen dodržováním právních předpisů, ale také zohledněním konkrétních podmínek a prostředí domova mládeže. Domov mládeže má zpracovaný funkční systém úrazové prevence, včetně osvěty mezi žáky. Domov mládeže realizuje efektivní opatření k prevenci všech forem rizikového chování. Průběžně sleduje případné signály všech forem rizikového chování, má jasná pravidla postupu v případě rizikového chování a bez zbytečného odkladu je efektivně uplatňuje. S rodiči sdílí systém zpětné vazby pro případ rizikového chování. Domov mládeže vytváří podmínky pro psychohygienu žáků i pedagogů, zdravý životní styl a další případné formy podpory příjemného a zdravého prostředí v domově mládeže..

1.1 Působnost, organizace a základní podmínky

Tři domovy mládeže při VOŠZ, SZŠ a OA Trutnov /dále jen DM/ jsou školskými zařízeními zřízenými Královéhradeckým krajem.

- Ve svých činnostech se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání /školský zákon/, zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, vyhláškou MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, v platném znění, předpisy s uvedenými normami souvisejícími a obecně právními předpisy.

- DM poskytují žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol /dále jen žákům/ ubytování, výchovně vzdělávací činnosti navazující na výchovně vzdělávací činnosti škol. Školní stravování je zajištěné ve školní jídelně sousedního Gymnázia Trutnov a v DM Červený Kostelec.
- Celková ubytovací kapacita tří domovů mládeže je 142 lůžek: DM R. A. Dvorského 40, DM Bulharská 36, DM 17. listopadu (ČK) 66.
- Ubytování žáci jsou rozděleni do základních výchovných jednotek – výchovných skupin podle vyhlášky MŠMT č. 108/2005 Sb. Podmínky a rozdělení žáků do výchovných skupin na školní rok stanovuje vedoucí vychovatel DM.
- DM poskytuje ubytovací služby veřejnosti v době nepřítomnosti ubytovaných žáků v rámci doplňkové činnosti pouze v době hlavních prázdnin.

1.2 Prostorové a materiálně technické podmínky

1.2.1 Prostorové a materiálně technické podmínky pro ubytování žáků

- Budova DM Dvorského: je po celkové rekonstrukci z r. 2011. Ubytování ve dvoulůžkových, třílůžkových a jednom čtyřlůžkovém pokoji. K pokojům náleží samostatné umývárny a sociální zařízení.
- Budova DM Bulharská: ubytování v jednolůžkových a dvoulůžkových pokojích, dva pokoje třílůžkové, na každém poschodí jsou společná sociální zařízení, umývárny a sprchy.
- Budova DM Červený Kostelec: ubytování ve dvou a třílůžkových pokojích, na poschodích jsou společná sociální zařízení a umývárny. Dva pokoje mají vlastní soc. zařízení.
- Základní vybavení pokojů pro jednoho žáka: válenda s úložným prostorem, noční stolek, lampička, šatní skříň, pracovní místo u stolu, polička; žákům se dále poskytují lůžkoviny, ložní prádlo, přehoz na lůžko a klíče od pokojů.
- Ve všech DM jsou k dispozici lednice k uložení potravin v kuchyňkách. Kuchyňky jsou vybaveny sporáky, mikrovlnnými troubami, varnými konvicemi, elektrickými spotřebiči i stolním vybavením / nádobí, kuchyňské potřeby/.

1.2.2 Prostorové a materiálně technické podmínky pro vzdělávání, výchovu a volný čas žáků

- Ve všech DM jsou žákům k dispozici: klubovny vybavené TV s videem a DVD přehrávačem, PC a internetem, Wi-Fi připojení je na všech pokojích. Klubovny slouží k spontánním individuálním i skupinovým aktivitám.
V DM Dvorského je k dispozici větší tělocvična s posilovacími stroji, rotopedy, orbitrekem, stepprem, žíněnkami, žebřinami, stolem na stolní tenis, běhacím trenažerem aj. Lze využívat i pianino v klubovně. K volnočasovým a relaxačním aktivitám žáci využívají také prostory přilehlé zahrady.
- V DM Bulharská ke sportovním aktivitám slouží také malá tělocvična vybavená rotopedem, orbitrekem, stolem na stolní tenis, posilovacími lavicemi, žebřinami, karimatkami a běhacím trenažerem.
- V DM Červený Kostelec budeme tělocvičnu postupně vybavovat v průběhu následujících školních roků.

1.2.3 Hygienické podmínky a bezpečnost a ochrana zdraví žáků

- DM postupuje při zajištění hygienických podmínek podle vyhlášky ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, která stanoví hygienické požadavky na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou a úklid.
- V rámci tohoto právního předpisu poskytuje DM kromě základních podmínek pro ubytování zejména výměnu ložního prádla, úklid sociálních zařízení i společných prostor. K zajištění pitného režimu slouží čajové kuchyňky ve všech DM.
- Žáci jsou prokazatelně seznámeni s předpisy, provozními řády a opatřeními vztahujícími se k bezpečnosti a ochraně zdraví, dále jsou poučeni vždy před činnostmi, při kterých je zvýšené riziko poškození zdraví.

1.2.4 Prostorové, materiálně technické a hygienické podmínky pro práci zaměstnanců

- Vychovatelé mají zázemí ve vychovatelnách, kde jsou k dispozici pracovní stoly, PC a internet, tiskárna, kopírka, telefon, postel s úložným prostorem, šatní skříň, varná konvice i samostatné sociální zařízení. K dispozici mají vychovatelé i kuchyňky s vybavením v blízkosti vychovatelny.
- Uklízečky a domovnice ve všech DM mají k dispozici zázemí vychovatelů a úklidovou komoru.
- Informační systém pro pracovníky DM a školy je řešen prostřednictvím telefonu a internetu.

1.3 Charakteristika žáků a vychovatelů

- Většina žáků bývá ze střední zdravotnické školy, malá část pak z obchodní akademie.
- Žáci jsou převážně z Královéhradeckého kraje, ale i z ostatních převážně sousedních krajů.
- Požadavky pro výkon činnosti pedagogických pracovníků stanoví zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů. Podle zákona má pedagogický pracovník splňovat předpoklady pro výkon funkce podle § 3 a splňovat odbornou kvalifikaci podle § 16.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále též DVPP) se uskutečňuje podle § 24 zmíněného zákona a vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků a vlastních plánů DVPP.
- Pedagogický sbor DM tvoří šest vychovatelů a jeden vedoucí vychovatel. Kvalitní výchova a vzdělávání se odehrává především v kontaktu žáků s pedagogy. Jádrem kvalitního domova mládeže jsou kvalitní pedagogové – kvalifikovaní, profesně zdatní, přístupující k žákům s respektem, vstřícní, profesionálně vystupující, podporující rozvoj odpovědnosti u žáků, uvědomující si vlastní odpovědnost, otevření výměně zkušeností, konstruktivně spolupracující s kolegy a soustavně rozvíjející vlastní vzdělání, rozhled a schopnosti. Smyslem kritérií v této oblasti je hodnocení této důležité stránky kvalitního domova mládeže.

1.4 Spolupráce s rodiči žáků, školou a jinými subjekty

- Rodiče nezletilých žáků jsou faktickými „zákazníky“ školy a DM, kteří mají právo na kvalitní služby a informace. Vychovatelé se zákonnými zástupci spolupracují v rámci nedělních příjezdů a pátečních odjezdů, třídních schůzek, individuálních konzultací, jsou s nimi v čilém telefonním i písemném kontaktu po celou dobu ubytování.
- DM realizuje vlastní výchovné cíle, které korespondují s ŠVP školy. Ve výchově a vzdělávání žáků se DM zaměřuje zejména na volnočasové a mimoškolní aktivity, efektivní a hodnotné využívání volného času, prevenci sociálně patologických jevů a ochranu žáků. Činnosti realizujeme v zájmových útvech DM a školy (např. v DM: D - klub, Body- nice, znakový jazyk, kreativní klub, Prima klubík), spontánních i řízených aktivitách. Celoroční plán akcí doplňuje měsíční plán akcí v součinnosti s aktivitami školy a minimálním preventivním programem školy. Vychovatelé úzce spolupracují s vedením školy a třídními učiteli.
- Ubytování žáci mají možnost navštěvovat sportovní a kulturní akce i v institucích a zařízeních ve městě. Informace o hodnotných akcích ve městě a dalším dění získáváme z Informačního centra, nabídky kulturního dění z Trutnovinek a Radničních listů.
- Dalšími subjekty, s nimiž DM spolupracuje, jsou instituce participující na vzdělávání a výchově žáků a studentů a instituce ochrany a péče o mládež, poskytující psychologické, lékařské a jiné služby (Barevné domky Hajnice, Domovy důchodců, RIAPS, případně Policie ČR).

2. Charakteristika vzdělávacího programu

Kvalitní domov mládeže sleduje pokroky ve vzdělávání všech žáků a cíleně podporuje ty, kdo vyžadují speciální péči. Smyslem kritérií v této oblasti je zajistit spravedlivost při přijímání žáků a v jeho průběhu. S tím souvisí poskytování individuální podpory pro rozvoj kognitivních i sociálních dovedností všem žákům, kteří ji potřebují, a zajištění vstřícného a přátelského prostředí. Pro realizaci spravedlivé výchovy a vzdělávání je však nezbytné naplnění kritérií i v dalších oblastech: zásadní je průběžné sledování výsledků každého žáka a poskytování pravidelné zpětné vazby a motivující přístup pedagogů demonstrující vysoká očekávání od všech žáků. Kritéria kladou vedle respektu projevovaného všem žákům také důraz na rovný přístup k pedagogicko psychologickému poradenství a provozování seznamovacích programů a na systematické užívání diagnostických nástrojů zaměřených na vzájemné poznání, posilování sociálních a personálních dovedností a na nácvik komunikačních dovedností.

2.1 Zaměření a podmínky vzdělávání a výchovy v DM

- Dodržování principů a cílů vzdělávání a výchovy podle § 2 školského zákona
- Rovný a nediskriminační přístup ke vzdělávání a výchově
- Zohlednění vzdělávacích a výchovných potřeb žáka daných jeho kompetencemi a osobnostními charakteristikami
- Vzájemná úcta, tolerance, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a úcta všech účastníků vzdělávání a výchovy
- Svobodné šíření informací vyplývajících z výsledků soudobého poznání světa, které jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání a výchovy
- Zdokonalování procesu vzdělávání a výchovy na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširší uplatňování účinných, moderních pedagogických přístupů a metod
- Hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy vzhledem k dosahování cílům vzdělávání stanovených zákony a vzdělávacími programy
- Vědomí spoluodpovědnosti za své vzdělávání

2.2 Priority vzdělávání a výchovy – profilace DM

Ambice a poslání DM ve vzdělávání a výchově jsou především v oblasti výchovy osobnosti žáka a výchovy v době mimo vyučování. Tím jsou určeny základní cíle a úkoly, které spočívají ve vzdělávání a pedagogickém ovlivňování volného času žáků, tzn. v citlivém pedagogickém vedení žáků k účelnému využívání volného času, k výchově k volnému času. Vychovatelé se snaží být rádci a pomocníky ubytovaných žáků, pokud tito o radu nebo pomoc požádají. Žáci si s nimi mohou pohovořit o svých problémech, svěřit se se svými starostmi nebo si jen tak popovídat o svých zážitcích. Pedagogové mají odpovídající míru empatie a žáci se na ně obracejí. To vše napomáhá k vytváření příznivého sociálního klimatu v DM. V oblasti výchovně vzdělávacího procesu lze kladně hodnotit neformální vztah vychovatel – žák a příznivé sociální klima v DM. Mezi negativa patří nevyhraněné zájmy některých žáků v oblasti volnočasových aktivit a až nezájem a nechuť se něčemu věnovat (často ovlivněné rodinným prostředím).

2.3 Základní funkce DM

Výchova mimo vyučování jako specifická oblast výchovného působení na žáka plní tři základní funkce, a to výchovně vzdělávací, zdravotní a sociálně preventivní.

- **Výchovně vzdělávací funkce** - v jejím rámci dochází k rozvíjení schopností žáků, usměrňování, kultivaci jejich zájmů a potřeb, formování žádoucích postojů a morálních vlastností. Prostřednictvím pestrých a zajímavých činností se žáci motivují k hodnotnému využívání volného času, k získávání nových vědomostí, dovedností i návyků a tím i k rozvoji poznávacích procesů a k celoživotnímu vzdělávání.
- **Zdravotní funkce** - tu plní domov mládeže tím, že přispívá k usměrňování režimu dne tak, aby podporoval zdravý tělesný a duševní rozvoj. To spočívá ve střídání činností různého charakteru (duševních i tělesných), práce a odpočinku, činností organizovaných a spontánních. Dále pak pobyt na čerstvém vzduchu, sport, racionální výživa, hygiena, příjemné estetické prostředí a dodržování zásad bezpečnosti.
- **Sociálně preventivní funkce** – tu vidíme v tom, že domov mládeže zastupuje rodičovskou péči. Má možnost vyrovnávat rozdíly mezi nestejnými materiálními a psychologickými podmínkami v rodinách. Tím pomáhá zejména dětem z méně podnětného či konfliktního rodinného prostředí. Patří sem i prevence kriminality včetně drogových závislostí, závislostí na sektách, právní a psychologické poradenství.

2.4 Předpoklady a prostředky pro realizaci priorit výchovně vzdělávacích cílů

Průřezová témata - jejich realizace ve vzdělávání a výchově, která reprezentují okruhy problémů současného i budoucího světa, napomáhají rozvíjet osobnost žáka a procházejí napříč oblastmi vzdělávání a výchovy s cílem dosáhnout klíčových kompetencí žáka:

- osobnostní a sociální výchova,
- výchova demokratického občana,
- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,
- multikulturní výchova,
- environmentální výchova,
- mediální výchova.

Výchovně vzdělávací strategie respektující požadavky pedagogiky volného času a to:

- dobrovolnost, spontánní aktivita, navození kladných pocitů, samostatnost,
- seberealizace, sebepoznávání, motivace,
- pestrost, rozvoj individuálních i skupinových zájmů,
- odpočinkové a rekreační zaměření zájmové činnosti.

Žák jako ústřední postava vzdělávání a výchovy - primární podmínky podporující toto postavení:

- uplatnění jeho základních práv vyplývajících ze školského zákona /561/2004 Sb./ a z Úmluvy o právech dítěte, zejména práva na respektování osobnosti žáka a jeho zvláštností v závislosti na fyzické, psychické a mentální zralosti žáka a práva na volný čas,
- výchovné působení založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu k osobnosti, potřebám a zájmům žáka,
- vyváženost při uplatňování práv a plnění povinností, zajištění vymahatelnosti práv žáka,
- právo volby a vlastních rozhodnutí odpovídajících míře zralosti žáka, reálným možnostem a podmínkám života v DM s podporou vychovatele,
- uplatnění kompetencí žáka v podmínkách zařízení a jeho podíl na organizaci a činnosti zařízení,
- specifické postavení dospělého žáka tj. převzetí plné odpovědnosti za své chování a jednání, převzetí práv a povinností rodičů,
- objektivní hodnocení práce a činnosti žáka vychovatelem a sebehodnocení žákem,
- cílevědomost při vytváření výchovných skupin jako podpůrného prostředku k realizaci kompetencí žáka a spokojenosti žáka s podmínkami pobytu,
- snaha o složení výchovných skupin na neformálním principu, možnost výběru vychovatele a přestupu do jiné skupiny,
- stabilizace vychovatelů u výchovných skupin po dobu nejméně dvou školních roků,
- využívání účinných forem a metod vzdělávání a výchovy podporujících aktivitu, sociabilitu a morálku, emocionální prožitek, kreativitu, samostatnost, odpovědnost a individualitu žáka,
- volba vhodných prostředků, tj. pravidel, organizace života, personálního zázemí, prostorových a materiálně technických podmínek apod.

2.5 Klíčové kompetence a strategie vzdělávání a výchovy

Výchovné a vzdělávací strategie jsou zaměřeny na rozvíjení kompetencí žáka, formulují upřednostňované cíle, postupy, metody a formy práce, případně aktivity, příležitosti a pravidla.

Kompetence k učení a sebevzdělávání

Žák:

- učí se přiměřeně rád,
- organizuje a řídí vlastní učení, poznává své schopnosti a hodnotí je, nachází a upevňuje efektivní styl a režim učení,
- umí vyhledávat a kriticky hodnotit informace a pomoc jiných,
- využívá nabytých vědomostí a dovedností, prohlubuje je,
- zvládá neúspěch, je psychicky odolný,
- poznává smysl učení, motivuje se pro další učení, pozitivně hodnotí jeho přínos pro svůj život, chápe sebevzdělávání jako celoživotní proces.

Strategie vychovatele:

- vede žáka k samostatnosti při přípravě na vyučování a k hledání vlastního efektivního stylu a režimu učení,
- podporuje žáka v oblasti vzdělávání tím, že očekává pozitivní výsledky, motivuje ho k učení a k vyhledávání informací, zadává mu přiměřené úkoly a pomáhá mu zvládnout případný neúspěch,
- vytváří a zajišťuje žákovi vhodné klima k učení a materiálně technické podmínky s využitím informačních technologií,
- spolupracuje s rodiči a školou.

Kompetence sociální a interpersonální

Žák:

- umí porozumět sám sobě, zvládá vlastní chování, je schopen sebereflexe, koriguje vlastní chování, je schopen poznávat odlišnosti lidí,
- umí řešit složité životní situace, zná základy duševní hygieny,
- stanovuje si cíle a priority s ohledem na své schopnosti, zájmovou orientaci a životní podmínky,
- je schopen adaptovat se na měnící se pracovní a životní podmínky a tvořivě je ovlivňuje, respektuje pravidla života ve společenství,
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů, spolupracuje v týmu a uplatňuje v něm své individuální schopnosti, vědomosti a dovednosti, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi
- rozezná vhodné nebo nevhodné chování, rozezná šikanu a další patologické projevy a netoleruje je,
- organizuje nebo se podílí na společné činnosti, přijímá odpovědnost za svoji práci i práci ostatních, konstruktivně řeší konflikty a přispívá k vytváření podnětné atmosféry.

Strategie vychovatele:

- napomáhá žákovi odhalovat jeho silné a slabší stránky, pravidelně hodnotí jeho práci a pozitivně ho motivuje k sebepoznávání,

- vytváří příležitosti pro týmovou spolupráci organizováním společných činností, stanovuje žákovi přiměřené úkoly, pomáhá mu najít své místo ve skupinách (ložnice, výchovná skupina, domov mládeže),
- všestranně napomáhá žákovi adaptovat se na měnící se podmínky sociální, organizační i materiální,
- podílí se na upevňování pozitivního psychosociálního klimatu.

Kompetence komunikativní

Žák:

- rozvíjí a prakticky používá komunikativní dovednosti ve studiu i ve svém osobním, profesním a občanském životě,
- rozumí sdělením a informacím, správně je interpretuje a věcně argumentuje,
- efektivně a tvořivě využívá dostupných prostředků komunikace, pružně reaguje na rozvoj informačních a komunikačních technologií a využívá je,
- vyjadřuje se jasně, srozumitelně a kultivovaně, komunikaci přizpůsobuje sociálnímu prostředí,
- je schopen rozvíjet komunikační dovednosti založené na vzájemné úctě, spolupráci, toleranci, optimismu a zvládnutých emocích, umí naslouchat,
- adekvátně vystupuje na veřejnosti, přiměřeně sebevědomě se prezentuje.

Strategie vychovatele:

- učí žáka rozvíjet a využívat jeho komunikativních dovedností, aktivně a cílevědomě vytváří prostor pro komunikaci mezi žákem a vychovatelem i žáky navzájem,

- vede žáka k diskuzi o informacích a k věcné argumentaci, dává mu přitom prostor pro tvůrčí a svobodné vyjádření a řešení, je mu vzorem věcné a konstruktivní komunikace,
- předává žákovi veškeré informace potřebné pro jeho zdravý a aktivní život v DM.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- nevyhýbá se problémům
- vnímá problémové situace, rozpozná a pochopí problém, objasní jeho podstatu,
- využívá své schopnosti, vědomosti a dovednosti při samostatném řešení problémů, vyhledává informace k jejich řešení, pružně reaguje na nové situace,
- ověřuje získané informace, pro své tvrzení najde důkazy a formuluje podložené závěry, osvědčené postupy aplikuje při řešení jiných problémových situací,
- je otevřený k poznávání nových a originálních postupů a řešení problémů, nachází alternativy řešení, navrhuje varianty řešení problémů a zvažuje jejich přednosti, rizika a možné negativní důsledky.

Strategie vychovatele:

- učí žáka uplatňovat základní myšlenkové operace a postupy při řešení problémů, hodnotí kroky žáka při řešení problémů,
- aktivně napomáhá žákovi adaptujícím se na nové podmínky života především přenosem ověřených způsobů řešení problémů,
- motivuje žáka k získávání informací potřebných k řešení problémů a ověřování jejich správnosti,
- definuje, pomáhá hodnotit nebo i vytváří problémové situace, v nichž může žák uplatnit své kompetence k řešení problémů, při jejich řešení podporuje tvořivost a originalitu, pomáhá hodnotit rizika a možné negativní důsledky.

Kompetence k trávení volného času

Žák:

- umí svůj volný čas žít, čelí nudě a prázdnotě, aktivně odpočívá,
- umí si vybrat z nabídky zájmových činností organizovaných nebo individuálních,
- uplatňuje zásady zdravého životního stylu, dokáže určit priority volného času a žije podle nich, odolává sociálně patologickým jevům,
- využívá a akceptuje nabízené modely využití volného času, naplňuje a rozšiřuje své individuální zájmy, talent, schopnosti,
- chápe význam rozvoje osobních zájmů a zdravého způsobu života pro psychickou, fyzickou a sociální kultivaci své osobnosti (osobnostní rozvoj),
- zapojuje se do organizace života v DM, osobně se podílí na organizaci a realizaci vzdělávání a výchovy.

Strategie vychovatele:

- vytváří a rozvíjí příležitosti k účelnému využití volného času v souladu se zájmy žáka,
- učí žáka novým vědomostem a dovednostem, vede ho k tvořivosti a účasti na společné činnosti,
- realizuje skupinový program sociální prevence, poskytuje žákovi informační servis,
- vede žáka k poznání zásad zdravého životního stylu a jejich uplatňování ve vlastním životě, učení i v práci,
- modernizuje obsah vlastní zájmové činnosti a metody skupinové práce s žáky, rozšiřuje nabídku spontánních aktivit pro žáky, podporuje svobodu, samostatnost, aktivitu.

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

Žák:

- stanovuje si osobní cíle vycházejících z jeho potřeb a zájmů, ale i z potřeb společnosti, sociální skupiny, zájmů celku,
- je tolerantní, vstřícný, otevřený, ale i kritický k názorům druhých, chápe jejich potřeby a postoje, respektuje různorodost hodnot člověka, uplatňuje zásady slušné komunikace a demokratické způsoby řešení,
- hájí svá práva i práva jiných, vystupuje proti jejich potlačování,
- vnímá, přijímá, vytváří a rozvíjí etické, kulturní, sociální, ekologické, ekonomické a duchovní hodnoty, zaujímá k nim odpovědné postoje,
- chová se zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka, poskytuje účinnou pomoc,
- rozhoduje se tak, aby svým chováním a jednáním neohrožoval a nepoškozoval sebe a jiné, přírodu, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem, odhaduje rizika svých nápadů,
- aktivně se zapojuje do občanského života svého okolí a společnosti, orientuje se ve složitostech demokratické, pluralitní společnosti, chápe je a participuje na řešení jejich problémů.

Strategie vychovatele:

- pomáhá žákům k zapojování se do občanských, pracovních a společenských aktivit,
- pomáhá žákům vyvarovat se krizovým a zdraví ohrožujícím situacím,
- hájí práva žáků.

Kompetence digitální

Žák:

- získává, posuzuje, spravuje, sdílí a sděluje data, informace a digitální obsah v různých formátech v osobní či profesní komunitě; k tomu volí efektivní postupy, strategie a způsoby, které odpovídají konkrétní situaci a účelu,
- vytváří, vylepšuje a propojuje digitální obsah v různých formátech; vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků.

Strategie vychovatele:

- výchovně využívá prožitků žáka, kdy celkové klima DM vytváří demokratickou atmosféru,
- motivuje žáka k projevení názoru, diskuzi a rozhodnutí celku, rozvíjí schopnosti kritického a tvořivého myšlení, empatie, argumentace a prezentace názorů, schopnosti kompromisu a schopnosti obhajovat lidská práva a svobodu svoji i druhých,
- vede žáka k dodržování pravidel a spravedlivě je hodnotí, objasňuje význam řádu pro fungování společenství, vychovává k respektu a úctě k zákonu,
- podporuje zainteresovaný postoj k životu, rozvíjí disciplinovanost, toleranci, ochotu pomáhat, respektovat odlišnosti,
- vede žáky k odpovědnému jednání a výchovně využívá situace, kdy žák neohrožuje a nepoškozuje sebe a jiné, přírodu, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem.

3. Výchovní program DM

3.1 Charakteristika a účel výchovného programu

Výchovný program je rámcovým programem pro práci vychovatele a ostatních pedagogických pracovníků s žáky. S ohledem na věkové zvláštnosti žáků je program členěn do tří etap.

1. V první etapě - žáci ve věku 15-16 let - se usiluje o adaptaci na život v DM a nové podmínky středoškolského studia.

Zvládnutí odloučenosti dítěte od rodiny – utváření vztahů v náhradním rodinném prostředí:

- odstraňování, potlačování stresujících faktorů souvisejících se zásadní změnou prostředí a životního rytmu,
- navození přívětivého klimatu ve vztazích s vychovatelem – vychovateli,
- vytváření návyků sebeobsluhy a vlastní odpovědnosti za plnění povinností vůči škole, sobě i domovu mládeže,
- zvládnutí přechodu na nový stravovací režim,
- zvládnutí péče o osobní majetek, čistotu a pořádek ve svém pokoji, návyky osobní hygieny,
- zvládnutí osobní svobody při nakládání se svým volným časem (povinnosti – zábava).

Pozitivní řešení sociálních situací a zvládnutí vztahů s vrstevnickým okolím:

- utváření příznivých sociálních vztahů žák – spolubydlící, žák – ostatní žáci ve výchovné skupině, spolužáci,
- zvládnutí sociálního kontaktu s opačným pohlavím,
- zvládnutí sociálního kontaktu s prostředím, v němž se projevují prvky asociálnosti nebo společenské nebezpečnosti (alkoholismus, drogy, rasová nesnášenlivost apod.).

Postupné uznání důležitosti a nutnosti zásad života ve společném ubytovacím zařízení:

- seznámení se a respektování požadavků obsažených ve Vnitřním řádu DM včetně zásad BOZP,
- respektování potřeb ostatních spolubydlících a utváření vlastního efektivního modelu „pracovního dne“ v DM, účelné využívání volného času, vyčlenění prostoru pro přípravu do školy,
- pochopení úlohy vychovatele DM, jeho pravomocí a odpovědnosti a zvládnutí korektivních zásahů vychovatele.

Zvládnutí nových podmínek středoškolského studia, obsahu a metod výuky:

- poznání vlastních možností a schopností učit se efektivně, uplatňovat své vlohy a nadání,
- zvládnutí školní neúspěšnosti a poznání možností jak situaci řešit v podmínkách DM,
- pochopení důležitosti spolupráce vychovatele s učiteli při operativním řešení učebních a výchovných problémů žáka.

Poznání a obohacování vlastních schopností, vědomostí a dovedností:

- seberealizace a rozvíjení osobnosti žáka v dílčích programech organizované zájmové činnosti v DM nebo i mimo něj – zaměření zejména na zvyšování tělesné zdatnosti a programy doplňující školní výuku,
- poznávání principů efektivní spolupráce, kvalitních mezilidských vztahů i prostředků, které k tomu vedou,
- rozvíjení schopnosti přijímat i jiné pohledy na svět.

Smyslem výchovy v 1. etapě programu je vytvoření stabilních základů pro účinné výchovné působení, formování osobnosti žáka, případně její resocializace. Na naplnění výchovných záměrů se ve větší míře podílejí rovněž rodiče a učitelé. Zejména spolupráce s rodiči má v této etapě výchovy rozhodující význam.

2. Ve druhé etapě - žáci 17 - 19 let - směřuje výchovné úsilí vychovatelů k přípravě žáků na svět dospělých v procesu zrání.

A to zejména v oblasti profesionální orientace, zdravého životního stylu, sociální komunikace a kooperace, fixování pozitivní hodnotové orientace a v oblasti samostatného rozhodování o vlastním životě a postupném přebírání stále větší zodpovědnosti za vlastní život.

Prohlubování sociálních dovedností a návyků:

- stabilita a nekonfliktnost ve vztazích se spolubydlícími i dalšími ubytovanými žáky v DM postupně vedoucí až k neformální citové vázanosti ke kolektivu žáků a zaměstnanců,
- schopnost řešit střety a své potřeby efektivní komunikací, vyjednáváním, tolerantním přístupem, zaujímat role a postoje v sociální skupině,
- schopnost podílet se na tvorbě pozitivního klimatu v DM – vstřícný a tolerantní vztah k mladším spolužákům, podíl na životě domova mládeže,
- vyrovnání se s podmínkami a normami chování a jednání v domově mládeže, pozitivní řešení vztahů s dospělými – rodiče, učitelé vychovatelé.

Udržení zájmu o studium, kvalitní příprava k úspěšnému absolvování školy, upevnění návyků sebevzdělávání vedoucí až k potřebě dalšího vzdělávání:

- prohlubování návyků efektivní a systematické přípravy na vyučování, chápání významu vzdělávání,
- postupné získávání schopnosti samostatného sebevzdělávání včetně doplňkových činností rozšiřujících připravenost k výkonu předpokládané profese,
- informovanost o vysokoškolském studiu, motivace k jeho absolvování.

Stabilizace pozitivních zájmů, motivací, životních hodnot životního stylu:

- psychologická připravenost na svět dospělých
- zvládnutí sebeobsluhy a postupné přebírání plné odpovědnosti za vlastní rozhodnutí a činy,
- upevňování schopností racionálně rozvrhnout a účinně využívat svůj volný čas, schopnost určovat a realizovat priority,
- uplatňovat ve vlastním životě zdravý životní styl,
- schopnost racionálního řešení složitých životních situací, připravenost odolávat stresu, orientace na budoucnost.

Orientace v některých oblastech „světa dospělých“, zejména:

- pracovně právní vědomosti a sociální zabezpečení sebe sama,
- sexuální, předmanželská a rodinná výchova,
- orientace v problematice negativních a patologických společenských jevů – toxikomanie, kriminalita, netolerance aj.,
- osvojování si schopností potřebných k politickému a sociálnímu jednání vedoucímu k efektivní účasti na demokratickém rozhodovacím procesu (poprvé k volbám).

Cílem výchovy žáka ve druhé etapě výchovného programu DM je co nejvíce se přiblížit obrazu úspěšného a sebevědomého člověka.

3. Ve třetí etapě - žáci 19 let a starší (studenti VOŠZ) - směřuje výchovné úsilí vychovatelů k dozrávání osobnosti v profilu žáka SOŠ, adaptaci nově příchozích studentů a pokračování v práci se studenty stávajícími.

Uplatňují se v široké míře kompetence osvojené v předešlých životních etapách, dochází k jejich prohlubování, zkvalitňování, k osobnostní identifikaci a integraci.

3.2 Obsah výchovného programu – doporučené metody, formy a prostředky realizace

Vzdělávací obsah je členěn do oblastí:

- Socializace žáka
- Příprava na vyučování a všestranný rozvoj osobnosti žáka
- Zdravý životní styl, program sociální prevence, sport a tělovýchova
- Právní vědomí a žebříček hodnot

4. Personální oblast

Předpoklady vychovatele k realizaci vzdělávacího programu – kompetence vychovatele:

- kompetence pedagogické a psychodiagnostické
- kompetence komunikativní
- kompetence organizační a řídicí
- kompetence diagnostické a intervenční
- kompetence poradenské a konzultativní
- kompetence k reflexi a sebereflexi.

Zaměření dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků:

- prohlubování vědomostí v pedagogických vědních oborech,
- metodika sociálního učení a prevence sociálně patologických jevů v chování mládeže,
- obsah a formy atraktivních oborů zájmové činnosti ve všech možných oblastech,

- počítačová gramotnost zaměstnanců.

V oblasti obsahu a organizace vzdělávání a výchovy:

- vést a organizovat pestré, moderní a žáky akceptovatelné aktivity zájmové činnosti,
- věnovat zvýšenou pozornost žákům se speciálními potřebami. V případě potřeby spolupracovat s výchovným poradcem školy i dalšími odborníky či externími spolupracovníky,
- pro rozvoj talentovaných žáků nabízet další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů a umožnit jim rozvíjet svůj talent a nadání i mimo DM.
- nadále přizpůsobovat obsah Vnitřního řádu DM výchovným prioritám Vzdělávacího programu, zejména v oblasti výchovy demokratického občana a socializace žáka jako prostředků socializace i prevence patologických jevů v chování žáků.

V oblasti organizačních podmínek, bezpečnosti a ochrany zdraví:

- provoz DM je řízen Vnitřním řádem DM, který je přílohou ŠVP DM. Při nástupu jsou žáci prokazatelně seznámeni s VŘ DM a režimem dne, což stvrdí svým podpisem. Rovněž zákonní zástupci neplnoletých žáků jsou prokazatelným způsobem seznámeni s VŘ DM a režimem dne.
- přijímací řízení pro přijetí žáků do DM se řídí platnou legislativou a vyhláškou č. 108/2005 Sb. o školských, výchovných a ubytovacích zařízeních, stejně tak ukončení ubytování v průběhu školního roku.
- DM zajišťuje bezpečnost ubytovaných žáků a ochranu jejich zdraví při pobytu v DM a s ním přímo souvisejících činnostech. Při nástupu do DM všichni žáci prokazatelným způsobem absolvují školení BOZP a PO, což stvrzují svým podpisem. Osnova školení je zpracována manuálem vedení školy. Před začátkem zájmových činností jsou žáci upozorněni na možná rizika případných úrazů.

5. Hodnocení žáků

Výstupy hodnocení:

Souhrnná informace rodičům nezletilých žáků je podávána ústními i telefonními konzultacemi během roku a v termínech třídních schůzek školy, obsahuje hodnocení úrovně, míry naplnění kompetencí žáka:

- k učení - studijní úsilí a motivace k učení, samostatnost, předpoklady k učení a jejich využití, perspektivy dalšího vzdělávání, způsob podpory vychovatelem apod.,
- kompetence sociální a personální - úroveň adaptace a sociální a komunikativní dovednosti, schopnost spolupráce, místo v kolektivu, způsob řešení problémů apod.,
- ke zdravému a demokratickému způsobu života - způsob využití volného času k rozvoji zájmů, využití osobního potenciálu, zapojení se do řešení věcí společných, pomoc ostatním, akceptace pravidel, způsob uspokojování základních životních potřeb, individuální denní režim, stravování apod.
- v případě žáků s výchovnými problémy či na žádost rodičů poskytujeme informace častěji.

Ústní souhrnná informace pro žáky zletilé – obsah je stejný jako výše.

Průběžná hodnotící informace (rodičům nebo zletilým žákům)

- sdělení o udělení výchovného opatření (pochvala, výtka)
- dílčí zpráva o chování, realizaci přijatých či dohodnutých opatřeních.

Cíle hodnocení:

- výchovné využití výsledků hodnocení, podpora pozitivních stránek osobnosti,
- dosažení relativní shody v názoru na osobnost žáka, nalezení východisek pro pokračování výchovného procesu, dělba cílů a úkolů mezi vychovatelem a žákem (motivace k sebevýchově),
- získání diagnostických informací jako podkladů pro souhrnné hodnocení.

Zásady hodnocení:

- veřejná, předem známá kritéria hodnocení žáka
- dialog mezi vychovatelem a žákem, prostor pro jeho sebehodnocení,
- otevřenost a objektivnost hodnocení založeného na důkladném poznání rysů osobnosti žáka, včetně možnosti opravných prostředků pro žáka,
- spolupráce s rodiči, školou, okolím žáka.

Kritéria hodnocení:

- míra dosažení kompetencí žáka obsažených v tomto Vzdělávacím programu s přihlédnutím ke všem podmínkám a osobnostním předpokladům,
- východiskem pro hodnocení stavu vychovanosti konkrétního žáka je výchovný program, který upřesňuje kompetence pro danou kategorii žáků.

6. Autoevaluace DM

Oblasti a cíle autoevaluace:

- podmínky k výchově – stav ubytování, stravování, služeb žákům, organizace a pravidla, materiálně technické podmínky,
- průběh výchovy – obsah, formy a metody práce, diagnostická činnost, podíl žáků na činnosti a rozhodování,
- podpora žáků – hodnocení, kvalita výstupů, služby žákům, schopnost motivace,
- výsledky vzdělávání – míra naplňování kompetencí s ohledem na individuální zralost žáka, výsledky v ZČ, účinnost výchovných metod, zapojení žáků do organizování života v DM,
- vliv vzájemných vztahů osob ve vzdělávání – psychosociální klima, vztahy: žák – žák, vychovatel – žák, vychovatel – vedení, jejich důsledky pro výchovu,
- spolupráce s rodiči – úplnost informací, zpětná vazba.

Kritéria autoevaluace:

- spokojenost žáků a rodičů,
- míra pokroku ve vychovanosti žáků, a míra adaptace na podmínky života v DM,
- pozitivní psychosociální klima projevující se ve vyvážených vztazích mezi všemi účastníky výchovného procesu,
- stabilizace a výkonnost řídicích procesů,
- zlepšování materiálně technických podmínek.

Časové rozvržení evaluačních činností:

- anketa, swod analýza, případně dotazníkové šetření mezi žáky /zahrnuje většinu cílů autoevaluace/ - 1x ročně a dle aktuálních situací v DM.
- dotazníkové šetření mezi ped. pracovníky/zahrnuje výsledky vzdělávání žáků, vztahy, oblast řízení a dalšího vzdělávání ped. pracovníků/ – dle potřeb školy a DM

- hodnocení činnosti DM /zahrnuje všechny oblasti a cíle autoevaluace z pohledu jednoho školního roku, výsledky projednává pedagogická rada/ – 1 x za školní rok,
- dílčí šetření a hodnocení se zaměřením na problémové otázky činnosti DM – příležitostně.

Zdroje evaluace:

vnitřní:

- výsledky dotazníkových šetření, swod anylůz a anket mezi žáky a zaměstnanci,
- analýzy dílčích úseků vzdělávání, výchovy a činnosti,
- plány a výstupy z hodnocení činnosti zařízení i zaměstnanců /pracovní hodnocení/
- udělená výchovná opatření, mimořádné události,

vnější:

- inspekční zprávy
- náměty, připomínky a stížnosti rodičů, školy, zřizovatele, názory širší veřejnosti, publicita.

Kvalitní domov mládeže ví, kam chce směřovat, a jde úspěšně za svým cílem.

Proto vychovatelé DM ctí následující kritéria:

Kritéria v této oblasti kladou důraz na jasná pravidla a mechanismy, s jejichž pomocí vedení domov mládeže řídí a které umožňují efektivní organizaci domova mládeže a jeho rozvoj a zajišťují, že domov mládeže je bezpečné, příjemné a vstřícné místo pro efektivní vzdělávání a osobnostní rozvoj dětí, žáků. Základem systematického zvyšování kvality je srozumitelná vize, koncepce a formulace cílů domova mládeže. Klíčovou součástí cílů domova mládeže je školní vzdělávací program, který je v souladu se všemi právními předpisy týkajícími se vzdělávání. Pro systematický rozvoj kvality vzdělávání je důležité, aby vedení domova mládeže prostřednictvím konstruktivních vztahů a diskusí se zřizovatelem získalo nejen porozumění zřizovatele pro tyto vize a cíle a pro podmínky potřebné pro jejich dosažení, ale i zřizovatelovu identifikaci s realistickou vizí a strategií domova mládeže sladěnou s vizí rozvoje obce nebo kraje. Kvalitní domov mládeže je organickou součástí své obce a regionu, aktivně se zapojuje do života obce.

Dosažení vysoké kvality vzdělávání je obtížné bez konstruktivních vztahů s rodiči žáků, protože otevřené a konstruktivní vztahy s rodiči jsou základem důvěry. Kvalitní domov mládeže aktivně usiluje o to, aby rodiče v co nejvyšší míře vzali cíle domova mládeže za své. Kvalitní vzdělávání nelze poskytnout bez toho, aby se žáci a všichni aktéři cítili v domově mládeže bezpečně. Kvalitní domov mládeže je bezpečné a otevřené místo vstřícné k oprávněným potřebám žáků, pedagogů, vedení a dalších aktérů, místo umožňující otevřenou a konstruktivní komunikaci. Má jasná, všem srozumitelná pravidla a mechanismy organizace své činnosti a řešení problémů, aktivně uplatňuje prevenci všech forem rizikového chování.